

Mootorsõidukitehnik, tase 4 spetsialiseerumine

Veoauto- ja bussitehnik, tase 4 hindamisstandard koolilõpetajatele

1. ÜLDSÄTTED

Kutseeksami eesmärk on kutse taotleja teadmiste ja oskuste vastavuse hindamine Mootorsõidukitehnik, spetsialiseerumine Sõiduautotehnik, tase 4 kutsestandardi nõuetele.

Hindamise aluseks on „Kutse andmise kord“ Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu poolt kinnitatud 10.04.2025 otsusega nr 31, ning käesolev kord.

2. KUTSEEKSA MIKS VALMISTUMINE

2.1 Kutseeksamil kompetentsuse hindamise eelduseks on, et kutse taotleja on läbinud õppekava, saavutanud kutseharidusstandardis esitatud õpiväljundid ning omandanud töö edukaks tegemiseks vajalikud oskused, teadmised ja hoiakud.

2.2 Kutse taotleja ja kool tutvuvad eksamiks valmistumisel kutseeksamite korralduse ajakohase informatsiooniga, mis on avaldatud kutse andja veebilehel (kutse andmise kord, kutsestandardi nõuded, hindamisstandard, nõuded eksamikeskusele, ohutusjuhendid jm).

2.3 Tasemeõppe lõpetajatele kutseeksami korraldamiseks esitab kool vormikohase taotlejate nimekirja kutseeksamite e-halduskeskkonnas kutse andjale tema poolt määratud tähtajaks. Kutse andja teatab koolile kutseeksami toimumise ajakava ning avalikustab eksami kuupäevad ja eksamite toimumise kohad veebilehel www.autokutse.ee

2.4 Hindamise viib läbi kutsekomisjoni poolt moodustatud hindamiskomisjon, mille liikmed on tööandjate, töövõtjate ja koolitajate esindajad. Teoreetiliste teadmiste hindamise testimissüsteemis viib läbi vähemalt üks hindamiskomisjoni liige, praktilise eksami viib läbi vähemalt kolmeliikmeline hindamiskomisjon.

3. KUTSEEKSA MI OSAD JA HINDAMINE

3.1 Esimene osa on teoreetiliste teadmiste test.

Kutseeksami hindamiskomisjon hindab taotleja teadmisi kutsestandardi Kutsekirjelduse B.2 tööosade ning kompetentside B.3.1–B.3.10 ulatuses.

Teoreetiline osa koosneb kahest testist:

3.1.1. Teoreetiliste teadmiste test 1 (põhiteooria)

Kompetentse B.2 – B.3.7; B.3.9 ja B.3.10 hõlmavas testis on 100 valikvastustega küsimust.

Iga õigesti vastatud küsimus annab ühe punkti.

Iga küsimuse kohta on üks õige vastusevariant.

Testi lahendamise aeg on 90 minutit.

Test on sooritatud lävendi tasemel, kui õigeid vastuseid on vähemalt 70%.

Lävendi mittesaavutamisel ei lubata kutse taotlejat teoreetiliste teadmiste testi 2 sooritamisele ega praktilise eksami sooritamisele ning kutse taotlemine loetakse ebaõnnestunuks.

3.1.2 Teoreetiliste teadmiste test 2 (kliimaseadmete käitlemine)

Kompetentsi B.3.8 (kliimaseadmete hooldus, diagnostika, remont ja külmaine käitlemine) hõlmavas testis on 50 valikvastustega küsimust.

Iga õigesti vastatud küsimus annab ühe punkti.

Iga küsimuse kohta on üks õige vastusevariant.

Testi lahendamise aeg on 60 minutit.

Test on sooritatud lävendi tasemel, kui õigeid vastuseid on vähemalt 45.

Teoreetilised testid sooritatakse eelistatult elektroonilises keskkonnas.

Testi sooritamiseks ette nähtud aega ei tohi ületada.

Kehtiva kliimaseadmete käitlemise sertifikaadi olemasolul ei ole teoreetiliste teadmiste testi 2 sooritamine kohustuslik. Sertifikaadi olemasolu peab olema kutse taotleja poolt enne eksami algust tõendatud.

3.1.1 Kompetentse B.2 – B.3.10 hõlmaval praktilisel eksamil teeb kutse taotleja hindamisülesande alusel töid, mis võimaldavad hinnata, kas kutse taotleja teab ja tunneb kutse- ja eriala oskussõnavara, põhimõtteid, tehnoloogiaid, protsesse, tehnikaid, materjale, töövahendeid, seadmeid ja terminoloogiat ning oskab neid kasutada ja rakendada. Praktilisel eksamil on kolm hindamisülesannet.

3.2.2. Praktilised ülesanded

Ülesanne 1 – **Elektritöö**

Veoauto või bussi elektrisüsteemi kontrollimine, elektriskeemi leidmine ja lugemine, elektriliste mõõtmiste tegemine, vea diagnoosimine, vea põhjuste selgitamine ja remondivajaduse kirjeldamine, mõõteseadmete kasutamine ja tulemuste lugemine ülesande alusel. Ülesande täitmise aeg on 30 minutit sh töökoha korrastamine.

Ülesanne 2 – **Hooldus**

Veoauto või bussi korraline hooldus ülesande alusel, tehnoseisundi kontroll, puuduste kirjeldamine, põhjendamine ja võimaliku remondivajaduse selgitamine.

Ülesande täitmise aeg on 30 minutit, sh töökoha korrastamine.

Ülesanne 3 – **Veermik**

Veoauto või bussi juhtimisseadmete ja veermiku ülddiagnostika, hoolduse ja remondivajaduse selgitamine ülesande alusel, rehvitööd. Ülesande täitmise aeg on 30 minutit sh töökoha korrastamine.

Läbivaid kompetentse hinnatakse kõigi praktiliste ülesannete raames.

Läbivate kompetentside hulka kuuluvad muu hulgas:

- tööohutuse nõuete järgimine;
- töökultuur ja töökoha korrashoid;
- tööaja planeerimine ja tööprotsessi loogiline korraldamine;
- tehnoloogia ja tootjapoolsete juhiste järgimine;
- suhtlemisoskus ning oma tööalase tegevuse selgitamine ja põhjendamine;
- digioskuste rakendamine (diagnostikaseadmete ja tarkvara kasutamine).

Tööde tegemisel tuleb kasutada arvutiprogrammi (üldjuhul AutoData) ingliskeelse menüüga, erinevaid seadmeid, mõõteriistu ja remondijuhiseid.

Suhtlemine hindajaga toimub eesti keeles oma tööalase tegevuse tutvustamiseks, põhjendamiseks ja selgitamiseks vajalikul määral.

Kutse taotleja täidab kirjalikult töölehe (töökorralduse), kui ülesanne seda ette näeb.

Hindamisleht on **Lisa 1**.

4. KUTSEEKSAAMI KORRALDAMINE

- 4.1 Kutseksam toimub üldjuhul kahes etapis. Esimene etapp on teoreetiliste teadmiste test, mille lävendi tasemel sooritus loob eelduse praktilise eksamile pääsemiseks. Praktiline eksam toimub kuni kahe nädala jooksul arvates teooriatesti sooritamisele järgnevast päevast. Eksamitööde järjekorra eksamipäeval määrab hindamiskomisjoni esimees. Kutse taotleja peab ilmuma hindamisele õigeaegselt, talle teatatud ajal.
- 4.2 Kutseeksami sooritamisele saabumisel esitab kutse taotleja isikut tõendava dokumendi isikusamasuse tuvastamiseks. Digitaalsesse eksamikeskkonda sisselogimiseks kasutab kutse taotleja isiklikku ID-kaarti, Mobiil-ID või Smart-ID lahendust. Nende puudumisel kasutatakse isikukoodi ja eksamikeskkonna poolt genereeritud parooli, mille väljastab testi läbiviiv hindaja kutse taotlejale isiklikult.
- 4.3 Praktilise eksami sooritamiseks peavad kutse taotlejal olema kutseala töödeks sobivad tööriistad, turvajalatsid ja esmased individuaalsed isikukaitsevahendid (peakate, vähemalt 1 paar tööks sobivaid kindaid, silmade kaitseprillid, raviprillide olemasolul nende pealisprillid). Eksami eel tutvustatakse hindamiskomisjoni esimehe poolt eksamikorda, hindamisel tehtavaid töid ning nende ohutusnõudeid. Kutse taotleja kohustub ohutusnõudeid täitma ja kinnitab seda oma allkirjaga juhendamise protokollis.
- 4.4 Eksami ajal ei ole lubatud kõrvaliste isikute ruumis viibimine ega kõrvalise abi kasutamine hindamisülesannete täitmisel (nutiseadmed, muu abimaterjal), kui hindamiskomisjoni esimees ei ole otsustanud teisiti.
- 4.5 Kutse taotleja peab järgima eksami ajakava ning kinni pidama hindamisülesande sooritamiseks antud ajast.
- 4.6 Hindamiskomisjonil on õigus teha ajakavas muudatusi eksamipäeva sees efektiivsemaks ajakasutuseks ning eksami ladusamaks korraldamiseks.
- 4.7 Hindamise ruumi uksele (ustele) paigaldab hindamiskomisjoni esimees informatiivse sildi eksami toimumise ja loata sisenemise keelu kohta.
- 4.8 Hindamiskomisjon tagab hindamise käigus teatavaks saanud avaldamisele mittekuuluva teabe kaitstuse.
- 4.9 Kutse taotleja poolt esitatud dokumentidega tutvub hindamiskomisjon eksamipäeva vältel ning tagastab need kooli esindajale või kutse taotlejale hindamise otsuse tegemise järel.

5. HINDAMINE

- 5.1 Kutsealast kompetentsust hinnatakse mitmeeristavalt. Praktilise eksami hindamine kantakse digitaalsetele hindamislehtedele, mis säilitatakse eksamisüsteemis. Hindamise tulemus protokollitakse sõnadega „sooritas“ või „mitte sooritanud“.

Kutseeksami loetakse soorituks üksnes juhul, kui taotleja on edukalt sooritanud nii teoreetilise kui ka praktilise kutseeksami.

- 5.2 Hindamiskomisjon teeb ettepaneku kutse omistada, kui kutse taotleja on kõik viis hindamisülesannet sooritanud vähemalt lävendi tasemel.

- 5.3 Kutseeksami ebaõnnestumisel on kutse taotlejal õigus sooritada korduseksam töömaailma kutse taotlejana.

- 5.4 Hindamiskomisjonil on õigus konsensusliku otsuse alusel erandkorras lubada kutse taotleja ühe või mitme hindamisülesande kordussooritamisele, kui kutse taotleja seda põhjendatult taotleb (erivajadus, tervislikud põhjused, muu oluline põhjus, mis võis olla soorituse ebaõnnestumise põhjuseks). Kordussooritus toimub üldjuhul samal päeval.

6. Tagasiside

- 6.1 Hindamiskomisjoni liikmed annavad vahetu tagasiside kutse taotlejale iga hindamisülesande sooritamise järel.

- 6.2 Kutseandja esindaja esitab hiljemalt eksamile järgneval tööpäeval koolile kutseeksami tulemuste koondprotokolli. Hindamiskomisjoni esimees teeb soovijatele suulise kokkuvõtte kutseeksami käigust ja üldisest soorituste tasemest, peamistest tugevustest ja nõrkustest. Hindamiskomisjon annab soovitusel õppe sisu parendamiseks, lähtudes kutseeksami kogemuse parimatest praktikatest ning vastab asjakohastele küsimustele.

- 6.3 Kutse andja väljastab kutseeksami kirjaliku tagasiside kutse taotlejate tugevuste ja nõrkuste kohta ning hindamisülesannete soorituste tulemused ja hindajate kommentaarid soorituste kohta kolme kuu jooksul pärast kutseeksami toimumist. Tagasiside ei sisalda kutse taotlejate isikuandmeid.

7. Juhised hindamiskomisjonile

7.1 Hindamiskomisjon tegutseb kutse andmise korra alusel.

Hindamiskomisjoni liige peab olema teadlik kutse andmisega seotud nõuetest, kordadest, juhenditest jms. Teadlikkuse tagamiseks peab hindaja alati enne eksamite perioodi algust tutvuma oluliste dokumentide ja kordadega, millised seonduvad läbiviidava tasemeõppe kutseeksamiga.

Olulised allikad:

- antud kutse kutsestandard (www.kutsekoda.ee)
- õppekava ja selle rakenduskava (kooli veebileht)
- kompetentsipõhise hindamise põhimõtted (www.kutsekoda.ee)
- kutse andmise kord (www.autokutse.ee)
- hindamise korraldusega seotud informatsioon (kutse andja korraldused)
- hindamisstandard
- eksamite ajakava
- muud kutse andja korraldused.

7.2 Hindamine on protsess, mille vältel hindaja

- käitub vastastikku lugupidamist väljendaval viisil ning keskendub hindamise protsessile
- kasutab kutse taotlejaga vestlemisel ja intervjuu tegemisel avatud suhtlusstiili
- annab kutse taotleja kutsealastele kompetentsidele sõltumatu hinnangu, lähtudes lävendi kriteeriumidest
- annab kutse taotlejale eksami lõppemisel vahetu tagasiside tema tugevuste ja arendamist vajavate kompetentside kohta
- vormistab korrektselt hindamistulemused
- kajastab hindamisdokumentides õige, erapooletu ja lugejale arusaadava tagasiside
- eksamipäeva lõpetamisel annab hindaja suuliselt oma hindamisvaldkonna üldise, isikustamata kokkuvõtva tagasiside kõigile kutse taotlejatele ja kooli esindajatele.

7.3 Hindamiskomisjoni iga liige kinnitab oma hindamislehed ja hindamise koondprotokolli oma allkirjaga.